

VIIMEINEN KOSTO – Täydellinen synopsis (A–Ö)

Kylmänä helmikuuisena iltana vuonna 2001 sama ryhmä kulkee kohti samaa kohtalokasta yötä kuin elokuvassa *Final Reunion*. Mutta *Viimeinen Kosto* paljastaa sen, mitä tapahtuu varjoissa — kohtausten välissä — sekä kostosuunnitelman, joka on hitaasti muotoutunut kahdenkymmenen vuoden aikana.

Elokuva alkaa **Säterin oikeuspsykiatrisessa sairaalassa**. **Inger**, entinen yläasteen opettaja, istuu eristyneenä ja apaattisena. Takautumissa näemme hänet vuonna 1980, kun hän astuu uuteen luokahuoneeseen uuden luokkansa kanssa. Uusi elämä odottaa. Hänen tyttärensä **Evelinan** oli määrä aloittaa samassa luokka-asteessa. Mutta matkalla aivan ensimmäiseen koulupäiväänsä Evelina kuolee rattijuopon yliajamana. Menetys murskaa Ingerin täysin.

Inger yrittää jatkaa opettamista, mutta vetäytyy omaan kuplaansa. Hän muuttuu emotionaalisesti poissaolevaksi ja lakkaa puuttumasta asioihin. Luokahuoneessa kiusaaminen ja julmat leikit saavat jatkaa ilman seurauksia — mutta Inger ei näe niitä, tai ei enää kykene näkemään. **Roger** ja **Camilla** saavat riehua vapaasti, kun taas muut lapset sysätään syrjään, nauretaan pois tai tehdään näkymättömiksi.

Vuosia myöhemmin, sen jälkeen kun luokka on jättänyt yläasteen, Inger saa tietää totuuden **Matsilta**, yhdeltä entisistä oppilaistaan: Evelinan tappoi Rogerin isä. Oivallus hajottaa viimeisenkin asian, joka piti Ingeriä koossa. Inger romahtaa ja hänet toimitetaan Säteriin.

Mats kantaa syvää ja pitkäkestoista vihaa sekä Rogeria että Camillaa kohtaan. Lapsena Mats ei ollut koskaan johtaja eikä kiusaaja. Hän oli tarkkailija — se, joka muisti. Ainoa pysyvä side hänen elämässään oli **Jessica**, ainoa ihminen, joka kohteli häntä johdonmukaisesti tasavertaisena. Matsille Jessica ei ollut vain ihastuksen kohde, vaan moraalinen ankkuri.

Kouluaikana Jessica joutuu vakavan väkivallanteon kohteeksi liikuntasalissa. Roger ja Camilla vetävät hänet voimistelurenkaisuun aivan katon rajaan ja jättävät hänet sinne yksin. Hän menettää otteensa, putoaa ja vammautuu loppuiäkseen. Tapaus ei johda todellisiin seurauksiin. Kukaan ei ota vastuuta. Hiljaisuudesta tulee totaalista.

Matsille tämä on ratkaiseva hetki. Ei vain siksi, mitä Jessicalle tapahtuu — vaan siksi, mitä *ei* tapahdu sen jälkeen. Tästä eteenpäin hän lakkaa uskomasta, että oikeudenmukaisuus on jotakin, jota voi odottaa.

Aikuisena Mats alkaa vieraillla Ingerin luona Säterissä säännöllisesti. Vuosien keskustelujen aikana hän antaa vähitellen suunnan Ingerin surulle. Hän muistuttaa tätä Evelinasta. Rogerista. Luokan kollektiivisesta vaikenemisesta. Inger kantaa trauman — mutta Mats näkee rakenteen.

Lopulta Mats onnistuu järjestämään Ingerille tilapäisen poistumisluvan, samalla kun hän suunnittelee luokkakokouksen syrjäiselle saarelle saaristoon. Ingerille tavoite on selkeä ja rajattu: Roger ei saa selvitä. Matsille kosto on laajempi. Hänen vihansa ei kohdistu vain Rogeriin, vaan myös Camillaan — ja koko yhteisöön, joka antoi kaiken tapahtua.

Kun Inger kulkee salaa saarelle pienellä moottoriveneellä Sandhamnista, Mats saapuu muiden kanssa tilausveneellä. Ryhmä jätetään saarelle kello 18.00 ja heidän on määrä tulla noudetuiksi kello 02.00. Jää peittää veden, mutta ei kannaa. Mobiiliverkkoa ei ole — mutta Mats on sijoittanut saarelle signaalivahvistimen, joka tarjoaa kuuluvuuden viideksi minuutiksi jokaisen täyden tunnin kohdalla, juuri sen verran että hän ja Inger voivat pitää yhteyttä.

Luokkakokous **Björkskärissä** ei siis ole pelkkä kutsu. Se on asetelma. Näyttämö, jolla totuus voidaan pakottaa esiin kaikkien edessä.

Ilta alkaa kuten ensimmäisessä elokuvassa: lämpöä, viiniä ja varovaista naurua. Mutta vanhat hierarkiat palaavat nopeasti. Roger yrittää ottaa tilaa, vain tullakseen pilkatuksi. Pienet, näennäisesti harmittomat teot paljastavat, ettei kukaan ole todella päässyt eteenpäin.

Reunoilla Inger liikkuu hiljaa. Hän tekee asioita, joita tuskin huomataan — piilottaa veitsiä, poistaa jääpiikkejä, siivoaa Matsin jälkiä. Hän ei ole kylmä ammattilainen, vaan murtunut ihminen, joka takertuu yhteen ainoaan tavoitteeseen.

Samaan aikaan käy selväksi, että olemassa on suunnitelma, joka on teknisempi kuin mitä Ingerin apatia olisi yksin kyennyt synnyttämään. Mats on aina askeleen edellä. Hän ohjaa liikkeitä, avaa ja sulkee mahdollisuuksia, valmistaa myrkyä viinipulloon — hallittu interventio keskellä muiden kokemaa kaaosta.

Yön koventuessa ja eristyksen muuttuessa täydelliseksi kuolema alkaa saapua aaltoina. Useaan otteeseen Inger joutuu tilanteisiin, joissa hän ei käyttäydy kuten henkilö, joka haluaa tappaa kaikki. Kun **Fredrik** alkaa tukehtua, Inger yrittää vaistomaisesti pelastaa hänet. Inhimillisyyttä on yhä olemassa.

Matsille tämä on ongelma. Hän haluaa kontrollia — mutta ihmiset eivät ole shakkinappuloita.

Kallioilla tapahtuu yksi elokuvan keskeisistä käännekohdista. **Jessica** jää loukkuun ja putoaa ryhmän suojan ulkopuolelle. Hetken hiljaisuudessa hän kuulee vahingossa keskustelun Ingerin ja Matsin välillä. Hän kuulee Ingerin tunnustavan tappaneensa **Evan**. Hän näkee Matsin reaktion. Yhtäkkiä Jessica — ja yleisö — ymmärtää totuuden: “...te kaksi.”

Mats yrittää palauttaa kontrollin vetoamalla Jessican tunteisiin. Hän sanoo tehneensä kaiken hänen vuokseen, rakastaneensa häntä aina, ja että Roger ja Camilla tuhosivat kaiken. Mutta Jessica torjuu hänet julmasti. Hän ei ole koskaan rakastanut Matsia. Hän kutsuu tätä sairaaksi. Jokin murtuu Matsin sisällä. Hän tarttuu kiveen — ja iskee.

Tässä kohtaa elokuva paljastaa piilotetun totuutensa: Inger ei ole suunnittelija. Mats on. Inger on väline. Ja kun väline ei enää riitä, Mats tappaa itse.

Myöhemmin Mats katoaa jään alle — kuolema, joka tuntuu sekä onnettomalta että väistämättömältä, mutta ennen kaikkea jättää Ingerin yksin. Hän on menettänyt ainoan ihmisen, joka antoi hänen elämälleen suunnan.

Kun Inger vihdoinkin saa tilaisuuden olla yksin Rogerin kanssa, **Tobbe** astuu esiin pimeydestä. Tobbe kohtaa Rogerin, syyttää häntä Evan kuolemasta ja tappaa Rogerin epätoivoisessa yhteenotossa Ingerin silmien edessä.

Hänen kostonsa riistetään häneltä.

Inger astuu esiin ja sanoo:

“Roger oli minun tapettavani.”

Hän murskaa Tobben hengiltä kivellä.

Mutta repliikki saa tässä elokuvassa toisen merkityksen. Inger ei suunnitellut joukkomurhaa. Hän takertui yhteen ainoaan asiaan. Kun se revitään hänen käsistään, jäljelle ei jää voittoa — vain tyhjyyttä.

Verisenä ja sulkeutuneena Inger palaa kohti mökkiä. Sisällä ovat viimeiset selviytyneet — peloissaan ja uupuneina. **Max** menee keittiöön hakemaan vettä ja kohtaa Ingerin. Kaaoksessa

veitsi päätyy vahingossa hänen vatsaansa. Inger reagoi järkyttyneenä, ikään kuin hän itsekin ymmärtäisi, ettei tämän koskaan ollut tarkoitus tapahtua.

Kun **Niklas** kohtaa hänet, hän uskoo Ingerin murhanneen Maxin kylmäverisesti. Inger tuskin kuuntelee. Ainoa asia, jota hän kysyy, on:

“Missä... on Mats?”

Kun hän saa tietää Matsin kuolleen, muutos tapahtuu. Inger siirtyy Roger-vihaamisesta epätoivoiseen raivoon. Hän huutaa: “Te tapoitte minun Matsini” ja viiltää Niklaksen kurkun auki julmasti.

Jäljelle jää talo, jossa kaikki vaikenee. Saari, jossa jäljet peittyvät lumeen. Yö, jossa kukaan ei enää pysty erottamaan, mikä oli suunniteltua — ja mikä muuttui paniikiksi.

Kun vene palaa kello 02.00, ketään ei ole jäljellä noudettavaksi.

Ja kun yleisö poistuu elokuvasta, he ovat nähneet piilotetun totuuden: että sama yö voi sisältää kaksi tarinaa — ja että toinen on aina ollut toisen takana, kuin varjo, joka veti naruista.

Viimeinen Kosto on psykologinen trilleri surusta aseena, pakkomielteestä strategiana ja kostosta, joka ei koskaan etene suunnitellusti. Tarina halusta luoda oikeudenmukaisuutta — ja sen sijaan luoda yö, jossa kaikki hajoaa, myös sen kohdalla, joka uskoi hallitsevansa kaikkea.

